

НАПРЯМ 6. ПЕДАГОГІЧНА ТА КОРЕКЦІЙНА ПСИХОЛОГІЯ

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-310-4-41>

ДОСЛІДЖЕННЯ ЦІЛЕУТВОРЮВАЛЬНО-ІНТЕНЦІЙНОЇ ОБІЗНАНОСТІ МАЙБУТНІХ МЕНЕДЖЕРІВ ЯК ЕЛЕМЕНТУ ЇХ ВНУТРІШНЬОГО МОВЛЕННЯ

Власенко О. О.

*кандидат економічних наук, доцент,
докторант зі спеціальності 053 «Психологія»
Університету Григорія Сковороди в Переяславі
м. Переяслав, Україна*

Початковим етапом формування професійного повідомлення є визначення його мети у внутрішньому мовленні особистості. Саме на цьому етапі «формується зміст мовлення, визначаються межі висловлювання, його план, композиція, добираються факти, аргументи» [1, с. 53].

Н. Компа та Дж. Мюллер вважають, «внутрішнє мовлення може допомогти зменшити когнітивне навантаження... може стати опорою для подальших когнітивних досягнень... сприяє обмірковуванню» [3, с. 1].

Грунтуємось на твердженні О. Винославської, яка зазначає, що «внутрішнє мовлення передусе такої же за змістом письмово або усно вираженій думці». При цьому «думка, недостатньо оформлена у внутрішньому мовленні, так само нечітко виражається й у зовнішньому (письмовому або усному) мовленні» [2, с. 77].

Таким чином, у нашому емпіричному дослідженні, визначаємо, що цілеутворювально-інтенційний показник характеризує рівень спроможності майбутнього менеджера ставити кінцеву мету професійно-центрованого висловлювання для формування його задуму у внутрішньому мовленні.

Дослідження цілеутворювально-інтенційної обізнаності майбутніх менеджерів є визначенням основи їх внутрішнього розуміння цілі професійного повідомлення. Отже, ми аналізуємо здатність особистості зрозуміти ціль інформаційного звернення, що вона продукує.

У нашому емпіричному дослідженні брали участь абітурієнти, що навчалися на IV курсі бакалаврату (перший, бакалаврський рівень ЗВО IV рівня акредитації) та на I курсі магістратури (другий, магістерський рівень ЗВО IV рівня акредитації) за спеціальністю 073 «Менеджмент». Емпіричне дослідження рівня цілеутворювально-інтенційного показника майбутніх менеджерів проводилося за допомогою письмового ситуаційного завдання. Загальна кількість респондентів склала 252 абітурієнта ВНЗ України, з них 126 магістрів та 126 бакалаврів.

Враховуючи, що внутрішнє мовлення особистості не є достатньо дослідженим етапом продукування професійного мовлення і відсутні методики визначення рівня цілеутворювально-інтенційного показника майбутнього менеджера, було складено авторський Кейс-стаді. Метою якого, було визначення рівня інтенцій внутрішнього мовлення, а саме розуміння респондентом цілей запропонованої професійної інформації та її вербальне формування у певні мовні обороти, що спроможні пояснити співрозмовнику цілі наданого повідомлення. Цей Кейс-стаді відображав основну частину 5 реальних документів, що використовуються в менеджменті. Респондентам необхідно було визначити мету кожного документу та сформулювати і написати відповідь у відповідній смисловій фразі. За кожну правильно визначену та сформовану мету документу респондент отримував 10 балів. У випадку частково або неповно визначеної та сформованої мети документу респондент отримував 5 балів за відповідь. Відсутність правильної відповіді – 0 балів. Результатом оцінки Кейс-стаді стала сума балів, що була набрана респондентом.

Інтерпретація даних відбувалась на основі побудованої порядкової шкали, яку інтерпретували виходячи з наступних даних: від 46 до 50 балів – дуже високий рівень цілеутворювально-інтенційної обізнаності; від 40 до 45 балів – високий рівень цілеутворювально-інтенційної обізнаності; від 30 до 39 балів – середній рівень цілеутворювально-інтенційної обізнаності; від 20 до 29 – низький рівень цілеутворювально-інтенційної обізнаності; менше 20 балів – дуже низький рівень цілеутворювально-інтенційної обізнаності.

Проведене дослідження визначило, що більшість респондентів (61%, n=153) мають низький рівень цілеутворювально-інтенційної обізнаності та 13% (n=33) – дуже низький рівень цього показника. Лише 24% (n=60) мають середній рівень цілеутворювально-інтенційної обізнаності та 2% (n=6) – високий рівень цього показника. Це свідчить про необхідність підвищення рівня обізнаності з цього питання у навчальному процесі з даного фаху. При порівнянні двох груп: бакалаврів та магістрів, спостерігається подібна тенденція (рис. 1).

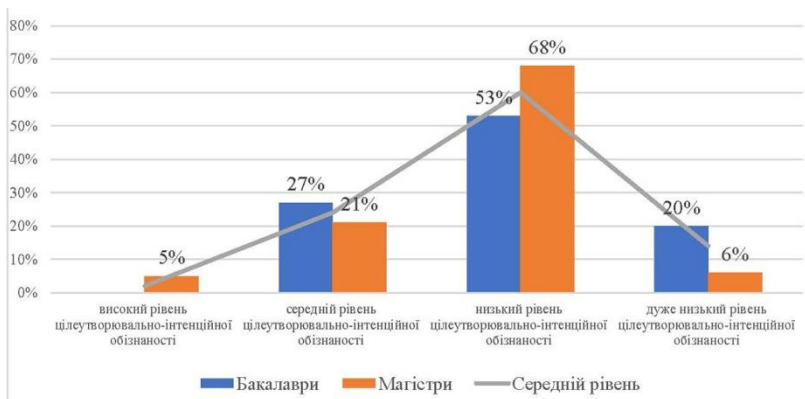

Рис. 1. Рівні цілеутворювально-інтенційної обізнаності

Магістри у більшості 68% (n=86) мають низький рівень цілеутворювально-інтенційної обізнаності, 21% (n=26) мають середній рівень цього показника. При цьому 5% (n=6) мають високий рівень цілеутворювально-інтенційної обізнаності і лише 6% (n=8) дуже низький. Половина бакалаврів 53% (n=67) мають низький рівень цілеутворювально-інтенційної обізнаності, п'ята частина бакалаврів 20% (n=25) відносяться до дуже низького рівня цього показника, а 27% (n=34) до середнього рівня цілеутворювально-інтенційної обізнаності. Це свідчить про значну кількість абітурієнтів, які мають низький і дуже низький рівень внутрішнього розуміння та здатності сформулювати цілі запланованого професійного мовленнєвого повідомлення.

Для підтвердження цих емпіричних даних, розраховуємо коефіцієнт Фішера та Стьюдента. Коефіцієнт Фішера складає 1,28, що менше ніж f -критичне при кількості ступенів свободи $p < 0,05$; $p < 0,01$. Це підтверджує H_0 – нульову гіпотезу, відповідно якої групи бакалаврів та магістрів є однорідними вибірками в межах своєї групи.

Коефіцієнт Стьюдента дорівнює 0,48, що є значно меншим ніж t -критичне при кількості ступенів свободи $p < 0,05$; $p < 0,01$. Відповідно до цього ми приймаємо H_0 – нульову гіпотезу, що говорить про рівність дисперсій цих двох вибірок, тобто відмінності порівнюваних величин статистично є не значимими. Отже, цілеутворювально-інтенційна обізнаність у цих двох групах респондентів однакова.

Таким чином, можна зробити висновок, що необхідно спрямувати зусилля респондентів на підвищення цілеутворювально-інтенційної обізнаності для забезпечення їх професійно-мовленнєвої компетентності на високому рівні.

Література:

1. Калмикова Л. О. Психологія мовлення і психолінгвістика: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / Калмикова Л. О., Калмиков Г. В., Лапшина І. М., Харченко Н. В. ; за заг. ред. Л. О. Калмикової. Київ : Переяслав Хмельницький педагогічний інститут, в-во «Фенікс», 2008. 245 с.

2. Соціальна психологія : навч. посіб. для здобувачів ступеня бакалавра / Н. Ю. Волянюк, Г. В. Ложкін, О. В. Винославська, І. О. Блохіна, М. О. Кононець, О. В. Москаленко, О. І. Боковець, Б. В. Андрійцев ; КПІ ім. Ігоря Сікорського. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 254 с.

3. Kompа N.A., Mueller J.L. (2022) Inner speech as a cognitive tool – or what is the point of talking to oneself? *Philosophical Psychology*. DOI: 10.1080/09515089.2022.2112164

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-310-4-42>

РЕСТРЕС У ДІТЕЙ З ПОРУШЕННЯМИ СЛУХУ ПІД ЧАС ДЕПОРТАЦІЙ

Вовченко О. А.

*доктор психологічних наук, старший дослідник,
старший науковий співробітник відділу освіти дітей
з порушеннями слуху*

*Інституту спеціальної педагогіки та психології
імені Миколи Ярмаченка*

*Національної академії педагогічних наук України
м. Київ, Україна*

Українці – це народ, який за період свого існування зазнав низку примусових, насильницьких депортацій від урядів ворожих держав. Серед таких територій, які піддавалися депортаціям були й щільно (повністю) заселені українцями історичні етнічні землі. Найбільш детально такі події було зафіксовано у ХХ столітті, оскільки саме в цей період виникло та розповсюдилось поняття примусової депортації і етнічних націй під час найбільших хвиль європейських революцій, або так званої «Весни народів».

Серед депортацій, які торкнулися свого часу українців були: по-перше, 1920–1930 роки (розкуркулення, репресії та виселення селян); по-друге, 1915 рік (масштабні депортації українців під час Першої світової війни); по-третє, 1944–1951 роки (чисельні депортації